

Tématem disertační práce je Guatemala: ozbrojený konflikt v letech 1960 – 1996 a současná situace se zvláštním zaměřením na Máje.

Příčiny ozbrojeného konfliktu druhé poloviny XX. století (a mnoha současných problémů) v Guatemale se nacházejí v hluboké minulosti země. Už v době koloniální se začaly formovat ekonomicko – sociální vztahy mezi dvěma antagonistickými vrstvami společnosti: kolonizátory a původním obyvatelstvem, které bylo porobeno, vytlačeno na okraj společnosti a využíváno jako pracovní síla. Tento jev pokračoval také po vyhlášení nezávislého státu, po celé 19. a první polovinu 20. století, kdy se poroba indiánů utužila důsledkem státních dekretů, např. zavedením nucených prací, atd.

Období tzv. Guatemalské revoluce přineslo změny, směřující k demokratizaci země. Došlo ale k antagonistické situaci, kdy vládu vytvořila nová vrstva společnosti, která vystřídala tradiční moc velkopozemkových vlastníků a vývozců, jež ztratili moc politickou, ovšem nadále měli reálnou moc ekonomickou a v nové situaci vytvořili opozici. Nové zákony a dekrety (pracovní zákoník a především agrární reforma) vyvolaly ostrý odpor opozice, která ve spolupráci se společností United Fruit, jež byla rovněž změnami poškozena, a CIA byl připraven státní převrat, kterým se dostala opět k moci tradiční oligarchie a reformní změny byly anulovány. Byl nastolen vojenský režim.

V následujícím období se situace vyostřila. V politické oblasti byly omezeny demokratické způsoby správy a ve městech docházelo k častým manifestacím. Část opozice se začala organizovat v gerilových jednotkách. Na venkově byla situace napjatá, neboť majitelé nově nabyté půdy (díky “revoluční” zemědělské reformě) se zdráhali vrátit pozemky původním předrevolučním vlastníkům a majitelé plantáží se navraceli k tradičnímu způsobu vykořisťování zemědělských pracovníků a jejich ponižování. Zemědělcům pomáhaly v uplatňování požadavků a řešení sporů také nedávno vzniklé odbory.